

Mustafa Suphi tartışması

Engin Erkiner tarafından yazıldı

Pazartesi, 01 Şubat 2021 15:31 - Son Güncelleme Pazartesi, 01 Şubat 2021 15:39

Mustafa Suphi ve 15 yoldaşının (Maria Suphi dahil 16 kişi) Ankara Hükümeti'ne yardım için yola çıktıktan ve sınırdan içeriye girdikten bir süre sonra katledilmesi, Sovyet yönetiminin olayı bilmezlikten gelmesi hakkında değişik tartışmalar yapılıyor. 15 kişi hemen öldürülürken Maria Suphi daha sonra ve bugün bilinmeyen bir yerde öldürülecektir.

Birincisi; Mustafa Suphi zamanın Bolşevik Partisi'nden farklı görüşlere sahip olabilir, normaldir. Bu parti ona "git Ankara hükümetine yardımcı ol" diye görev de vermemiştir; bu konuda herhangi bir belge bulunmuyor. Mustafa Suphi ve yoldaşları kendi kararlarıyla Ankara'ya doğru yola çıkmıştır.

Buraya kadar herkes aynı görüştedir sanıyorum.

Bolşevikler "gitmeniz uygun değil," demiş de olabilir; olsun, her tavsiyeyi dinlemek zorunda değilsiniz.

İkincisi; sınırdan girdikten sonra –yanlış hatırlamıyorsam Kars'ta- bir hafta kadar bekletiliyorlar. Politik tecrübeniz varsa, işareti anlarsınız: Ankara işareti veriyor: gelme. Suphi ve yoldaşlarıyla birlikte oraya kadar gelen Sovyet heyetinin dönmesini bekliyorlar. Sonrası biliniyor.

Üçüncüsü; Mustafa Suphi ve yoldaşlarının katliyle ilgili olarak zamanın Sovyet yönetiminin tepki göstermemesini eleştirmek boştur ve dahası bizdeki sürekli başkasından yardım isteme, olmayınca yakınma psikolojisinin halen sürmekte olan etkisini göstermektedir.

Sovyet yönetiminin o günkü temel sorunu, ülkedeki iç savaşta kazanmak ve karşı devrimcileri

Mustafa Suphi tartışması

Engin Erkiner tarafından yazıldı

Pazartesi, 01 Şubat 2021 15:31 - Son Güncelleme Pazartesi, 01 Şubat 2021 15:39

destekleyen İngiltere ile komşu olmamaktır. Bu nedenle İngiltere'nin İstanbul'dan çıkarılması Sovyet hükümeti için büyük önem taşımaktadır. Zaten Anadolu'da işgale karşı savaşa da bu nedenle yardımcı olmuştur. Burada Ankara'daki yönetimin anti emperyalistliği değil, Sovyet yönetimiyle geçici çıkar uyuşması söz konusudur.

Dördüncüsü; Anadolu'da tek örgütlü güç İttihatçılardır. Mustafa Kemal ve işgale karşı savaş kadrosu da bu çevreden gelmektedir. İttihatçıların ilkesizliği ve zalimliği de biliniyor olmalıdır.

Mustafa Suphi ve yoldaşları Ankara ve Sovyet hükümetlerinin o dönemki çıkar uyuşması çerçevesinde ancak ayrıntı değerinde öneme sahiptir. Acıdır ama Anadolu'da kayda değer bir örgütlenmesi bulunmayan Türk komünistleri için durum böyledir.

Mustafa Suphi ve yoldaşları bunları değerlendirebilecek politik tecrübeye sahip değildiler. Sahada bulunmak istemeleri yerindedir ama zaman hiç uygun değildir.

Sovyet yönetiminin kendisine yakınlığın her türlüşünü gösteren Enver Paşa'ya yüz vermemesi ve Mustafa Kemal'i tercih etmesine dikkat edilmesi gerekirdi.

Son olarak; Mustafa Suphi ve yoldaşlarıyla ilgili olarak konuşulması gereken politik tecrübe eksikliğidir. Ek olarak, karar verip bir işe giriyorsanız, olası olumsuz sonuçlarına da katlanacaksınız demektir. Burada "Sovyetler bize neden sahip çıkmadı?" sorusu bile yanlıştır. Neden sahip çıksın? 1920'li yılların başlarında Sovyet hükümetinin en son isteyeceği şey Ankara ile arasının bozulmasıdır ve kendi açısından da haklıdır.

Bunu görebilmek gerekirdi.

Ek olarak zamanın Sovyet yönetiminden şöyle ya da böyle farklı görüşlere sahipsiniz diyelim. Bu şu anlama gelir: başaramazsam faturayı öderim; başarırısam Sovyet yönetimiyle iyi ilişkiler yine olur ama aramızdaki farklılığı da unutmam, buna göre davranırım.

O dönem uluslararası komünist hareketin ünlü bir isminin –Roy- biyografisi dikkatimi çekti. Nihayet ayrıntılı öğrenmek fırsatını buldum. Roy, Birinci Doğu Halkları Kurultayı'nda Lenin'in sömürge ülkelerle ilgili olarak önerdiği sınıf ittifakını eleştiriyor, ulusal burjuvazinin güvenilirmez olduğunu vurguluyor.

Uluslararası bir toplantıda Lenin'e karşı çıkmak Türk komünistlerinin düşünemeyeceği bir şeydir. "Kim bu, Troçkist mi yoksa karşı devrimci mi?"

Hindistanlı bir komünist olan Roy, Meksika'ya kadar dünyanın birçok ülkesine gider, gittiği her yerde de bir şeyler yapar. Ardından örgütün işleyişini eleştirince Stalin döneminde III. Enternasyonal'den çıkarılır.

Bazı komünistler o dönem acı deneyler yaşarlar. Mesela NKWD (SSCB İçişleri Bakanlığı) ülkeye sığınmak zorunda kalmış ama muhalif görüşlere sahip Alman komünistlerini Gestapo'ya teslim edecektir. Zwischen NKWD und Gestapo (NKWD ile Gestapo arasında) kitabında bunların isimleri yer almaktadır. SBKP ile kayıtsız şartsız aynı görüşte olanlar için ise sorun yoktur.

Türkiye komünist hareketinde o yıllarda dışarıdaki büyük bir güce sırtını dayayıp içerdeki farklı görüşteki komünistleri ezmek tipik taktiktir. Hikmet Kıvılcımlı bundan az çekmemiştir.

Eğer bir ülkedeki komünistler birlikte hareket ederek SBKP'nin şu veya bu politikasına karşı durabilselerdi, SBKP ısrar edemezdi ya da durumu bir kere daha düşünmek zorunda kalırdı. Benzer durum Almanya'da o dönemki komünist harekette de görülür: Bir kesim için Moskova ne derse o olur.

Çin devriminin III. Enternasyonal ve Stalin'in görüşlerine karşı çıkılarak gerçekleştirildiği üzerinde durulmaz. Komüntang ile komünistlerin işbirliği isteniyordu ve bunun sonucu büyük Şanghay katliamı oldu. Mao ile birlikte olanların efsanevi uzun yürüyüşü bu katliamdan sonra başlar; ülkenin içlerine çekilirler. Japonya işgaline kadar Komüntang ile işbirliği yapılmadığı gibi, işgal sona erdikten sonra Çin Komünist Partisi ile Komüntang çatışması başlayacaktı.

Mustafa Suphi tartışması

Engin Erkiner tarafından yazıldı

Pazartesi, 01 Şubat 2021 15:31 - Son Güncelleme Pazartesi, 01 Şubat 2021 15:39

SSCB de Çin Komünist Partisi'ne askeri destek verecektir.

Keza İtalyan Komünist Partisi de zayıf olduğu dönemde de güçlü olduğu dönemde de SBKP'nin görüşlerine kayıtsız şartsız uyum göstermemiştir.

Bir ülkedeki komünist hareket SSCB'nin o ülkeyle ilgili masasına bağlı memurlar olmaktan uzaklaşmadan yine de devrim isteyebilirler ama bunun için izin almaları gerekmektedir.

SSCB ulusal çıkarlarını öne aldıysa, ki almıştır, bunu eleştirenler kendilerinin ne yaptığını da düşünmüş müdür acaba?

Ülkede güçlen, ciddiye alınacak varlık ol; bir süre sonra SSCB politikasını değiştirir ve seni tanır. Küba örneklerden birisidir. Küba Sosyalist Partisi gerilla savaşına karşıydı ve bölgenin bütün komünist partileri gibi SSCB ile iyi ilişkilere sahipti. 26 Temmuz Hareketi devrimi yaptı, Küba Sosyalist Partisi'nin üst kadrosunu geriye itti; Küba Komünist Partisi kuruldu ve SSCB de bunu hemen tanıdı.

Nerede benim “memurlarım” demedi.

Sonuç olarak, Mustafa Suphi ve yoldaşlarıyla ilgili yürütülen tartışmanın temeli yanlıştır: politik mücadelede karar verip cüretli bir işe girenler, muhtemel olumsuz sonuçlara da katlanmak zorundadırlar.

Burada, “neden sahip çıkılmadı?” sorusu yersizdir.